

سارف در ممالک دیگران

آکادمی علوم در روسیه

آکادمی علوم در روسیه که ماه قبل جشن دوست ساله آن در نین گراد و مسکو انعقاد یافت و ما پروگرام آن جشن را در شماره پنجم این مجله درج کردیم سزاوار است که از نظر علمی و تاریخی بیشتر مورد بحث واقع شود و بعضی از خصوصیات و اطلاعات از آن آکادمی بنکاریم دوست سال قبل مملکت روسیه با سایر ممالک اروپائی خیلی اختلاف داشت بلکه کاملاً دولت آسیائی بود

در عرصه وسیعی که اکنون ۱۵۰ میلیون نفوس زندگانی مینمایند در آن تاریخ بهمه جهت هشت میلیون نفوس سکنی داشتند. تقریباً تمام این هشت میلیون بیسواد و هیچگونه مدرسه و مکتبی جز باره کلیساها و دیرها برای تدریس طبعه کشیشان وجود نداشت. نازمان پتر کبیر هیچ کتابی در تمام طول و عرض روسیه یافت نمیشد جز کتاب تیس (بیل) و بعضی از کتب ادبیه و مذهبی که بزبان قدیم صقلابی نوشته شده بود پتر کبیر در یکی از مسافرتهاى خود بفرانسه در یکی از جلسات آکادمی پاریس حضور یافت بخیال افتاد که در روسیه نیز تاسیس آکادمی نماید لیبنیتز Leibnitz معروف را برای نگارش اساسنامه آن دعوت نمود و در اواخر ایام سلطنت خود فرمانی برای تاسیس آکادمی صادر کرد لیکن قبل از آنکه این مؤسسه جدید بجز وجود بیاید مرگ او را مهلت نداد باین طریق ممالکتی که بغیر از یک مدرسه غیر دینی (یعنی مدرسه کشتی رانی که بیست سال قبل از آن پتر تاسیس کرد بود و ریاست آن با صاحب منصب انگلیسی بود) وجود نداشت آکادمی تاسیس گردید باین

ترتیب اساس صحیحی برای این عمل علمی تصور نمیرفت زیرا نه‌تنها در آن مملکت هیچگونه علمی یافت نمیشد بلکه در زبان ملی روس نیز کلمه برای مفاهیم علمی وجود نداشت

لیکن مؤسسين مردمان عاقلی بودند نه‌تنها برای اعضاء اولیه آکادمی معلمین و دانشمندان از خارج دعوت کردند بلکه موجودین علم را هم از خارج آوردند که مابین آنها دونفر برادر فرانسوی (بورنی و یولر) از همه معروف‌ترند

یولر پنجاه و هفت سال عضو آکادمی روس بود و اکتشافات و تالیفات بلند پایه او در علوم ریاضی پنجاه جلد از یکصد مجلد کتب اولیه آکادمی را تشکیل میدهد

در اثناء چهل سال از ابتدای تاسیس این آکادمی نه فقط يك مجمع علمی بود بلکه يك مدرسه تربیت و تعلیم بشمار میرفت اعضاء روسی این مجمع از یکطرف در علوم طبیعی مشغول تحقیقات بودند و از طرف دیگر سعی میکردند که زبان روسی را بحد کمال رسانیده و آنرا بصورت یک زبان علمی و ادبی در آورند و زبان صقلیایی قدیم کتب روسی را بزبان متداول عامه نزدیک نمایند

احتیاج بتشکیل زبان و ایجاد طرز منظمی در لسان ملی بقدری شدید بود که تقریباً پنجاه سال بعد آکادمی مخصوصی برای زبان و ادبیات بوجود آمد این آکادمی موسوم شد به (آکادمی روسیه) لیکن در ۱۸۱۸ این مؤسسه جدید جزو آکادمی قدیم گردید و یکی از شعب آنرا تشکیل داد و باین طریق آکادمی علوم در اولین مائه پیدایش خود دارای سه شعبه گردید از اینقرار :

(۱) طبیعی و ریاضی (۲) زبان و ادبیات روسی (۳) تاریخ

و فیلولوژی (لغت شناسی)

در ابتدای دومین مائه آکادمی کاملاً جنبه علمی بخود گرفت در مملکتی که صاحب سیستم منظمی در تربیت و تعلیم از ابتدائی تا مدارس عالیّه با یک ادبیات کامل عیار و بیک زبان علمی و علمائی روس نژاد در هر رشته از علوم باشد البته موجب شهرت و اکادمی آن در تمام روی زمین خواهد گردید

عملیات این مجمع علمی بعینه مانند نظایر این مؤسسات در سایر ممالک متمدنه بکمال متانت و آرامی پیش رفته و از ابتداء بکقسمت از عملیات آن مصروف بود بمطالعه مملکت عربی و طویل روسیه و منابع طبیعی آن

اکنون که جشن دومین صدساله آن گرفته شده مصادف باموقعی است که مملکت و ملت روس بگذروره پر محنت جنگ و انقلاب را گذرانیده و حکومت جدیدی زمام امور را بدست گرفته و زندگانی رابا شالده و اساس نو از سرشروع کرده اند

ولی آکادمی اساس دوست ساله آن تغییر نکرده و تحقیقات و اعمال علمی خود را با کمال آهستگی و آرامی کماکان پیروی مینماید و برای سعادت و بهبودی مملکت و ملت خود میکوشد

این مجمع علمی چهل و یک نفر عضو دارد و در تحت نظر آن چندین مؤسسه علمی اداره میشود کتابخانه آن شامل بر چهار میلیون و پانصد هزار جلد کتاب است

مؤسسات علمی آکادمی عبارت اند از فیزیک و ریاضی با اسباب اشعه رتگن و تحقیقات (سمبولوژی). اعمال میکانیکی که باین شعبه مربوط و متصل است میتواند آلات و اسباب برای تحقیقات جغرافیای

طبیعی و ژئولوژی بین‌المللی تهیه نماید
 در لابراتوار شیمی آن يك شعبه شیمی آبی در سال ۱۹۲۳ و
 يك مؤسسه رادیولوژی در سال ۱۹۲۲ تاسیس نموده اند
 در رصدخانه معروف پولکوا Pulkova امسال بهترین آلات و
 اسباب ستاره شناسی را از سیستم جدید انگلستان برای آن آورده اند
 هفت موزه باکادمی تعلق دارد از اینقرار :

۱ - موزه طبقات الارض ۲ - موزه علم النبات ۳ - موزه
 حیوان شناسی ۴ - موزه تاریخی و کتاب شناسی ۵ - ۶ - موزه
 اتنولوژی (نژادشناسی) - آنتروپولوژی (علم الانسان) ۷ - موزه آسیائی
 مجله ناتور منطیه لندن

تربیت جوانان در فنلند

بسط تربیت و معارف در مات فنلند در نتیجه وضعیات سیاسی
 آن مملکت بظهور رسیده باینمعنی که در طول مدت حکومت رژیم
 روس بر آنجا اهالی آن مملکت تشخیص دادند که بقاء و دوام ملیت
 آنها بسته به پیشرفت معارف آنهاست

بنا براین هر رویه جدیدی که دولت روسیه تزاری برای استعمار
 و استهلاك آن ملت بکار میبرد فوراً اهالی طرز جدیدی در برابر آن
 برای تبلیغات معارفی یا تأسیسات تربیتی اختراع مینمودند
 اکنون که آن مملکت آزادی حاصل کرده سرتاسر فنلندمملو -
 است از تأسیسات علمی و مدارس متوسطه و تشکیلات معارفی و مجامع
 علمی و ادبی ودوایر مطالعه و کتابخانه و غیره . درهر شهر و قصبه
 حتی در هرده و قریه بلااستثناء يك کتابخانه بلدی وجود دارد .
 ژورنال ادوگاسون - لندن

معارف عالیه در کانادا

راپورت احصائی در موضوع اونیورسسته های کانادا در سال تحصیلی گذشته که جدیداً بطبع رسیده نشان میدهد که در آندارس (۱۸۰۲۶) محصل موجود میباشد که در شعب مختلفه طب، مهندسی، علوم، تیولوژی، تجارت، علم التعلیم، موسیقی، حقوق، زراعت و علوم عملی مشغول تحصیل هستند شاگردان مدرسه عالی طب ۲۹۴۱ و مدرسه مهندسی و علوم ۱۹۴۹ و علم التعلیم ۸۱۸ نفر هستند

این علوم در اونیورسسته های تورانتو - مانگکیل - مانی توبا - کلمبیای انکلیس - ساسکاچوان - انتاریو - منت رآل تدریس میشود

مصارف جاری کلیه اونیورسسته های فوق الذکر (۱۸۰۰۰۰۰۰) لیره انکلیسی است که بصورت اعانه شخصی و حق التحصیل و اعانه دولتی جمع آوری میشود

معارف در ترکیه

تعلیمات ابتدائی در ترکیه اسما برای اطفال ذکور و اناث اجباری که است بموجب قانون مصوبه ۶ اکتبر ۱۹۱۳ تمام اطفال ترکیه از سن ۷ تا ۱۶ باید تحصیلات ابتدائی نمایند

تعلیمات ابتدائی در مدارس دولتی و مدارس ملی یا مدارسسی که - انجمنها و مجامع مخصوص تشکیل داده اند تدریس میشود تا سنوات اخیره در تمام مملکت در شهرها و دهات مدارس مذهبی وجود داشت که مخصوص اطفال کوچک بود ولی اخیراً در تحت تأثیر تمایلات جدیده این نوع مدارس بموجب قانون مصوبه ۳ مارس ۱۹۲۴ لغو شد

مدارس دولتی در تحت اداره مستقیم دولت و وزارت و تعلیمات عمومی است

این مدارس منحصر بمدارس ابتدائی نیستند بلکه مدارس متوسطه - مدارس تهیه Preparatory (که برای ورود بمدارس عالیّه تربیت مینمایند) و چندین باب لیسّه یا مدارس متوسطه دوره دوم نیز در تحت اداره دولت میباشد

در ترکیه چند مدرسه برای تربیت معلم و معلمه وجود دارد و چند مدرسه فنی نیز برای تحصیلات عالیّه علاوه بر دارالعلوم اسلامبول تاسیس شده دارالعلوم اسلامبول University of Constantinople

در سال ۱۹۰۰ مسیحی (۱۳۱۹ هجری) تاسیس شده اکنون تا درجه مستقل و دارای چهار فاکولته میباشد: صنایع مستظرفه - حقوق - طب - علوم. در این دارالعلوم عده زیادی محصلات نیز هستند ملل غیر اسلامی در اسلامبول نیز دارای مدارس مخصوص بخود هستند که مثل سایر مدارس ملی در تحت نظارت کامل وزارت معارف می باشند

و بالاخره در آن شهر بزرگ و در شهر ازمیر مجامع مختلفه خارجی که غالباً از جنس میسیون های مذهبی هستند از انگلیسی و فرانسوی و ایتالیائی و امریکائی دارای مدارس متوسطه و عالیّه میباشند. سالنامه انگلیسی

معارف مانند یکمستثانه بین المللی

کنفرانس اتحادیه مجامع تربیتی ملل دنیا (The World Federation of Educational Association) که در سال قبل تاسیس شده در هذّه السنه در شهر ادینبرو (اسکاتلند) تشکیل شده نتیجه درسی که جنک بین المللی به بشریت آموخت این نکته بود که ملل متمدنه دنیا باید مانند یکدیگر فکر کنند یعنی طرز فکر ملل

یکتوع و از یک سنخ اصول باید باشد و بعد از آن باید که در تربیت بشر و مقاصد و سائل آن تفکر نمایند

همانطور که (وان همبولدت) گفته است هر چیزیکه بخواهیم در زندگانی یک ملت وارد کنیم باید اول آنرا در مدارس آن ملت وارد سازیم پس مدرسه را میتوان مهد افکار صالحه از قبیل حب بشریت و انسانیت و تعاون و تعاضد بین المللی بسازند

در میان مسائل مهمه و مفیدی که در جلسات کنفرانس مطرح شد قضیه تربیت جوانان عالم در دوره متوسطه و بعد از آن اهمیتی که مدارس عالیه دنیا (اونیورسیتیه‌ها) در تشدید بنای انسانیت و ایجاد افکار بین المللی دارد در درجه اولی قرار گرفته بود

علاوه بر کنفرانس فوق الذکر تا کنون چندین مجمع معارفی بین المللی در عالم تشکیل شده که مهمترین آنها بقرار فهرست ذیل است

۱ - کنفرانس معارفی امپراطوری ممالک انگلستان

Imperial Education Con. of British Empire.

۲ - مؤسسه بین المللی معارف در مجمع معلمین کلتر کلمبیا

The International Institute of Education.

۳ - مؤسسه بین المللی معارف در شهر نیویورک

The Institute of International Education; New-York City

۴ - اتحادیه مدارس عالیه امریکا در اروپا

The American University union in Europe

۵ - کنفرانس بین المللی معلمین متوسطه (ادوکاسیونیست ها) که

مربوط و متصل به اکسپوزیسیون مارس ۱۹۰۰ تشکیل شده

The International Congress of Secondary Teachers and Education

۶- کمیته بین‌المللی معاونت علمی که مربوط و متصل بجامعه ملل است
 International Committee on Intellectual Co-operation
 اخیراً پروفیسور ج. ا. لوکی. پیشنهاد کرده است که در تحت نظر و تعاون
 عموم حکومت‌های دنیا یک شورای بین‌المللی معارف و یک دفتر معارف کل
 ممالک عالم تشکیل بشود

برای اثبات پیشنهاد مزبور پروفیسور فوق دلایل قاطعه اظهار کرده
 که از آنجمله یکی اختلاف شرایط قبول محصلین در اونیورسیت‌های مختلفه
 دنیا است که برای محصلین تولید زحمات مینماید و دیگر عدم نقشه و
 تربیت واحدی برای جمع آوری احصائیه و اطلاعات معارفی در کلیه ممالک
 روی زمین میباشد

روزنامه ادوکسیون منطبعه لندن با اهمیت و لزوم پیشنهاد فوق
 عقیده دارد که کمیته بین‌المللی معاونت علمی که در جامعه ملل تشکیل
 شده این وظیفه را نیز برعهده بگیرد

در مجمع اتفاق ملل

کمیته بین‌المللی معاونت علمی که فوقاً اشاره شد دارای شعب
 مختلفه است راجع به: صنایع مستظرفه - مسائل مربوطه باونیورسیت‌ها -
 ادبیات - اطلاعات - علوم - حقوق - مسائل کلی و غیره

در شعبه مسائل کلی که در تحت ریاست پروفیسور زیمرن Prof.

Zimmern انگلیسی اداره میشود

تأسیس یک اونیورسیتیه بین‌المللی برای تربیت سیاسیون و دیپلومانها
 و روزنامه نویسا و اکونومیست ها و غیره طرح شده و بعد از آنکه
 مطالعه در آن کامل گردد بموقع اجرا گذاشته خواهد شد